

РОЛС-РОЈС МЕЂУ ФОТОАПАРАТИМА ДА ТЕ СЛИКАМ

**Кад је током прве половине
двадесетог века Виктор
Хаселблад фотографисао
птице на обронцима
шведских шума, није могао
ни да сања да ће његово
име ускоро постати синоним
за најбоље фотоапарате
познате човеку**

У историји фотографије, међу аматерским заљубљеницима и професионалцима постоји једно име које се увек изговара с поштовањем.

Али многи не знају да је богата историја неприкосновене марке фотоапарата „Hasselblad“ почела још давне 1841. године, кад је Фриц В. Хаселблад, прадеда јунака наше приче Виктора, основао F. W. Hasselblad & Co. Седиште предузећа у Готенбергу, у близини европског континента и његове историјске трговинске повезаности с Енглеском, Холандијом, Француском и Немачком, било је савршено за увозне и извозне послове, па је трговинско предузеће које је продавало

опрему за домаћинство лако постало један од водећих шведских предузимача. Његов син Арвид Виктор наследио је главно место у породич-

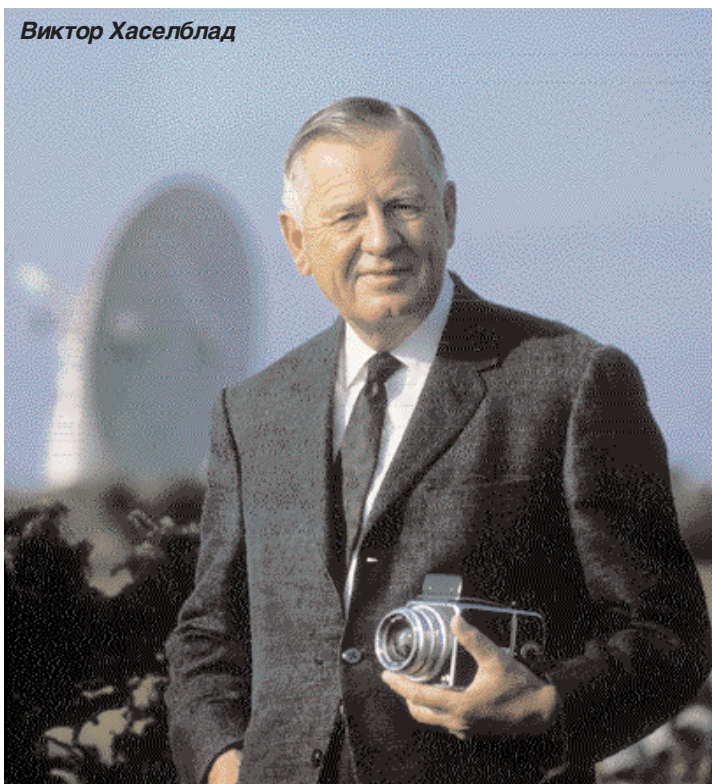
Породица Хаселблад

основао „Кодак“ и тако приближио фотографију просечном потрошачу. Њих двојица установила су пословно партнерство једним обичним руковањем, партнерство које ће трајати више од 80 година. Те 1908. године настао је „Hasselblads Fotografiska AB“, који ће у будућности изменити свет професионалне фотографије.

Али, тек ће унук и имењак Виктора Хаселблада бити човек који ће винути породичну славу у небо. Виктор

НК 7 – извиђачка аерокамера која се држала у руци. Била је први производ који је понео име „Hasselblad“. Имала је променљива сочива, непроменљиви фокус и користила је широки 80 mm дупло перфорисани филм. Иако је била по угледу на немачку камеру коју су Швеђани нашли почетком рата, имала је одређена побољшања. Употреба централног затварача који се налазио иза објектива учинила је механику апарата једноставнијом и омогућила је веће брзине авиона приликом снимања а мање искривљење слике. До краја 1945. године произведено је и испоручено шведској војсци више од 240 камера. „НК 7“ је била прекретница у производњи и уцртала је правац у коме ће се кретати послератни фотоапарати ■

Виктор Хаселблад

ном послу 1871. године и почео да увози и фотографски материјал, укључујући опрему за мрачне коморе и филмове. У исто време развио је особито занимање за аматерску фотографију која се крајем деветнаестог века нагло проширила по Шведској. Био је то почетни корак који ће ускоро променити породични посао.

Добро се памте његове речи кад је основао фотографски огранак предузећа:

– Не мислим да ћемо на овоме да зарадимо много новца, али зато ћемо бар до миле воље да се бесплатно сликамо!

На сву срећу, Арвид Виктор се грдно преварио. С огромним порастом занимања јавности за фотографију почетком двадесетог века, огранак предузећа просто је процветао и морао је да запосли нове раднике да би се подмирила потражња.

А онда се породичном послу поново указала прилика. Док је био на меденом месецу у Енглеској, упознао је Џорџа Истмена, великог визионара и предузимача, човека који је

је рођен 1906. године као прво од четворо деце Карла Ерика Хаселблада и већ од малих ногу одгајан је као наследник породичног посла. Био је стидљиво и осетљиво дете и уживао је у дугим шетњама по природи са својом браћом и сестрама. Тада је заволео птице и та љубав трајаће до краја живота.

Због окружења где је фотографија била свакодневица, Викторова судбина била је унапред запечаћена и он је израстао у младића с огромном љубављу према фотоапаратима и одлучношћу да се они усаврше. Током свих тих година стално је водио дневник у коме је записивао своја размишљања о даљем технолошком напретку онога што је у његовим очима била породична будућност.

Иако то нама данас изгледа као чудан поступак, Карл Ерик је пукао свог сина из школе кад му је било само осамнаест година и послао га у Немачку, у Дрезден, да би учио о темељима производње

ХАСЕЛБЛАДОМ

Ухвати савршени
тренутак – борба
воденог балона
и ножа,
овековечена
„хаселбладом“.

 оптике за фотоапарате, да би стекао знање из стварног света, а не из учионице. Млади Виктор обишао је планету у потрази за образовањем из света фотографије. После Немачке био је у Француској, а потом и у Сједињеним Америчким Државама, радећи у фабрикама које су производиле фотоапарате и филмску опрему. Проводио је време у лабораторијама за развијање филмова, у обичним продавницама, свуда где је могао да добије бољи увид у разумевање света фотографије и знање о томе како се производе апарати и сочива. Његов отац добро је проценио значај таквог широког образовања, које је требало да служи као његова лична лабораторија.

Кад год је имао слободног времена и кад би направио предах од дугог и напорног дана у фабрици, Виктор би се упутио према неком прелепом пределу и шћућурен испод дрвећа стрпљиво чекао да овековечи птице или неке дивље животиње. Ти тренуци које је проводио

Чувене слике „Hasselblada 500 c” у рукама америчких астронаута на површини Месеца. Иначе, модел „500 c” сматра се пиониром свемирског истраживања. Сlike које никада пре нису виђене биле су забележене на филмској траци. Контрола летења у Хјустону још памти разговор једног од првих астронаута Едварда Вајта с колегама у орбити: „Приђи ближе да бих могао да те сликам 'хаселбладом’” ■

у природи с фотоапаратом око врата, показаће се касније као непроцењиви.

Једнако непроцењиво показаће се и његово искуство о пословној страни индустрије које је стекао у Америци. Углед и положај породице Хаселблад омогућили су му приступ заједницама које су обликовале пословни свет почетком двадесетог века, а посебно се спријатељио с Џорџом Истменом који га је узео под своје окриље и довео у представништво „Кодака” у Њујорку.

И лепша и боља

Кад се Виктор Хаселблад коначно вратио у Европу, снови су га и даље прожимали, слике ретких птица које тек треба овековечити још су играле пред његовим очима, па је наставио своја путовања по шумама и прелепим пределима Старог континента, тражећи ретке врсте.

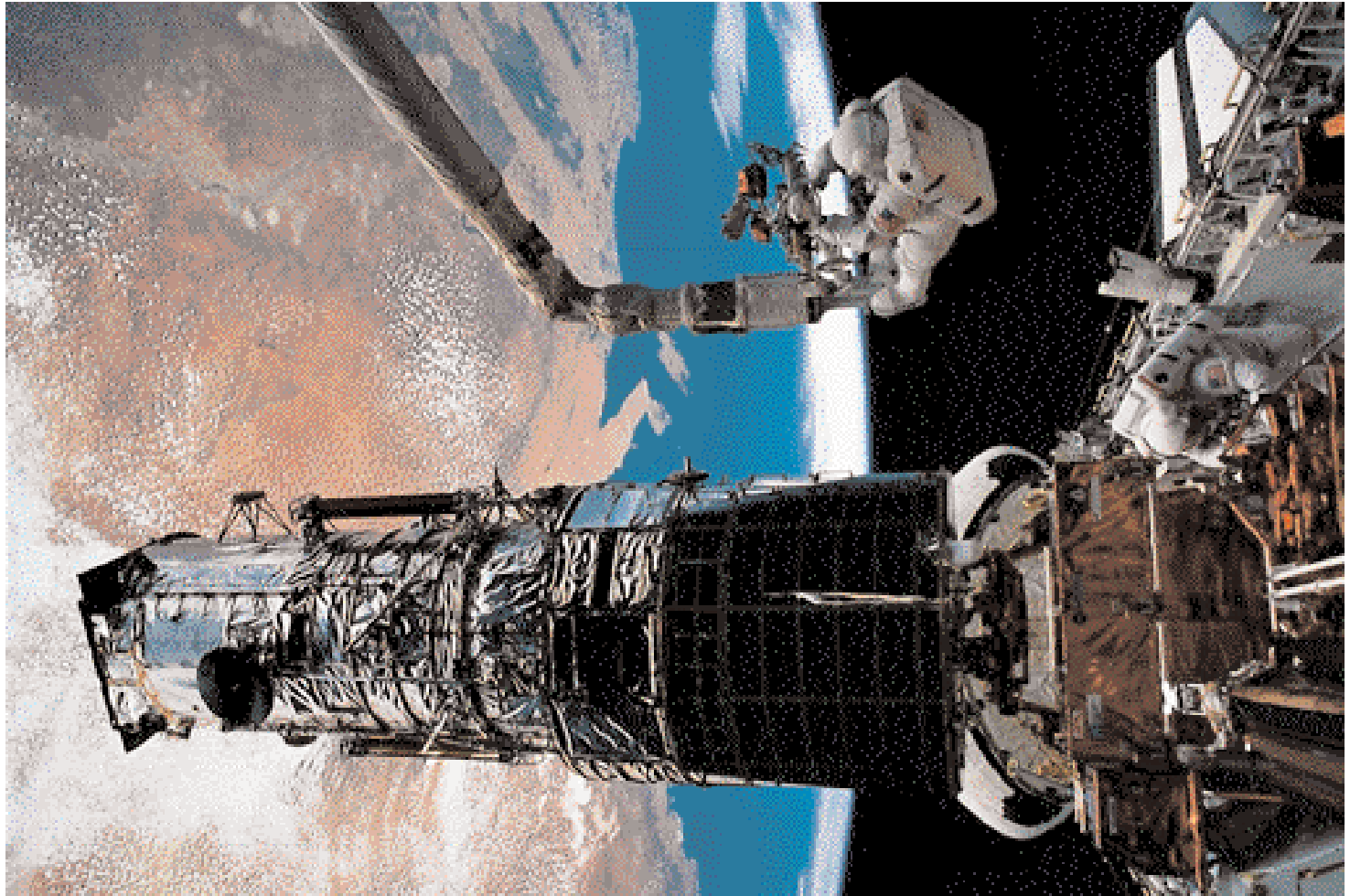
Зато судбина увек награђује срећом оне који умеју да воде љубав са животом. Године 1935. објавио је књигу „Путеви птица селица” која је садржала много фотографија птица у лету, праву реткост за оно време, и стекао светску славу.

Међутим, до прекретнице у његовом животу као и породичном послу, долази тек неколико година касније док је Европа била обавијена ратним вихором. Током 1940. немачки напади на скандинавске земље изазвали су потпуну мобилизацију неприпремљене шведске војске. Земља која је себе сматрала неутралном, касно је схватила да се у рату често мора заузети страна. Током једног немачког напада Швеђани су успели да се домогну извиђачке камере из срушеног авиона, дела опреме који би сигурно могао да искористи. Али, поседовати једну савршену камеру и наћи начин да се она копира, сасвим су супротне ствари. Кад су се сабрали, схватили су да постоји само један човек који може да им помогне.

У то време Виктор Хаселблад имао је тридесетак година, али већ је био чувен као стручњак за фотоапарате. Било је неминовно да му се војска обрати за помоћ. Кад су га упитали да ли може да ископира немачку извиђачку камеру, одговорио је самоуверено: – Не, али могу да вам направим бољу!

За годину дана испунио је обећање. Произвео је први фотоапарат који је понео чувено име „Hasselblad HK 7”. До краја рата постао је главни снабдевач шведске војске фотоапаратима који су били међу најбољим у свету.

Оправка свемирског телескопа „Хабл” усликана „хаселбладом”. Астронаут Стори Масгрејв подиже се помоћу роботске руке према врху „Хабла”.

Али, Виктор се није зауставио само на томе. Одавно је маштао да произведе фотоапарат за свакодневну употребу. То није смела да буде само обична справа. Она је морала да буде посебна – најбољи апарат који је човечанство икада видело. Добро је знао да за квалитет не постоје пречице, да је он производ посвећености и тешког рада, производ неприкосновене тежње према савршенству. У годинама које ће доћи, он ће се потпуно посветити том циљу.

Почетком 1948. напакон је показао свету „Hasselblad 1600f”, који је убрзо освојио свет својом инвентивношћу. Била је то права сензација. Виктор је успео да окрене нову страницу у историји фотографије. Легенда о породичном предузећу била је устоличена.

Мали корак за човечанство али велики за „Хаселблад”

Од почетка шездесетих година прошлог века, америчка свемирска агенција Наса почела је с подухватима освајања свемира. Један од првих астронаута, Волтер М. Шира, знао је да су Американци незадовољни својим камерама, а пошто је био аматерски фотограф и љубитељ „хаселблада”, убедио је Насу да изведе огледе с његовим омиљеним фотоапаратом. Наравно, били су одушевљени и 1962. годи-

не први „хаселблад” однет је у васиону. Фотографије које је снимио Волтер Шира док је кружио око Земље запањиле су свет. У фабрици „Хаселблад” отворено је посебно одељење да би наставило сарадњу с Насом.

Убрзо затим, сви „Аполо” подухвати опремљени су „хаселбладима” који су били посебно направљени да би издржали изразито сурову климу изван Земљине атмосфере. Како је сарадња с Насом одмицала, углед Викторовог породичног имена вртоглаво је растао. Поготово после чувеног пута „Аполо 11”, кад су Нил Армстронг и Баз Олдрин закорачили на Месец, држећи у рукама „Hasselblad 500e\70”. Вероватно не постоје чувеније фотографије у историји него те с површине Месеца.

У таквим тренуцима славе већина људи већ би попустила, али не и Виктор Хаселблад. Неприкосновени сањар и идеалиста непрестано је трагао за новим техничким решењима која би дигла фотографију на још виши ниво. Као што и доликује неком ко тежи савршенству, успео је да преточи искуство које је стекао у сарадњи са америчком свемирском агенцијом у невероватну технологију која краси све Хаселбладове апарате до данашњих дана. Ипак, свет је одавно био његова лабораторија ■

С појавом најновије генерације дигиталних фотоапарата из серије „H3D”, „Хаселблад” је поставио нови стандард и представио свету први 48 mm DSLR систем. Резолуција CCD чипа на овим невероватним апаратима достиже чак 39 мегапиксела, скоро дупло више него осетљивост најбољих 35 mm сензора ■

После много година, „Хаселблад” је поново присутан у Србији. Званични „Хаселбладов” партнер за Србију (али и Црну Гору, Македонију и Босну и Херцеговину) постало је предузеће „Total Design” (www.totaldesign.co.yu, 011 3224 667, Кондина 14) које води графички дизајнер Бранко Гаврић, ранијих година и илустратор „Забавника”. То за будуће купце значи ниже цене, гаранцију, сервис и све друге помоћи, укључујући и презентације које су у протекла два месеца одржане три пута. Први купац „Hasselblada H3DII-39MS”, и „Хаселбладов” амбасадор за Србију, био је наш познати фотограф Петар Вујанић ■